

İLİM SAHİBİ OLANLARIN SORUMLULUĞU

كَاتِمُ الْعِلْمِ يَلْعَنُهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحُوتُ فِي الْبَحْرِ
وَالطَّيْرُ فِي السَّمَاءِ

*Kâtimü'l-‘ilmi yel’anühû küllü şey’in
hatte’l-hûtü fi’l-bahri ve’t-tayru fi’s-semâi.*

Peygamber sallallahu aleyhi vessellem Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki; Ebû Said el-Hudrî Hazretleri’nden rivayet olunmuş;

Kâtimü'l-‘ilmi. Bildiği bilgiyi saklayan, öğretmeyen, sır olarak yanında saklayan, başkalarına öğretmeyen, sadece ben bileyim başkası bilmesin diyen, özellikle din ilmini saklayan kimseye.

Vel’anühû. Lanet eder. *Küllü şey’in.* Her şey. *Hatte’l-hûtü fi’l-bahri.* Denizdeki balık. *Ve’t-tayru fi’s-semâi.* Gökteki kuşlar bile lanet eder.

Bu ilim umumiyetle, ilim denilince, bilgi çokluğu kastedilmiyor. İnsanı Allah’ın rızasına götüren bilgi kastediliyor. Cennete götürülen

bilgi kastediliyor. Bunu bilen âlim oluyor, hiç mekteplerde okumamış bile olsa, bunu bilmeyen cahil oluyor, medresede müderris, üniversitede profesör, fakültede dekan, rektör, üniversitenin başında rektör olsa bile. Bilgi çokluğunun doğrudan doğruya bir kıymeti yok. Bilgisini uygulaması önemli insanın. Bilgisine göre hareket etmesi ve Allah'ın rızasını kazandıracak işler yapması önemli.

Bir insan ilim öğrenmeye kalkıştığı zaman çok büyük sevaplar kazanıyor. İlmi öğreten de sevap kazanıyor, âlim de, muallim de, talebe de çok sevap kazanıyor. Ve âlime de, talebeye de, gökteki, yerdeki, görünen, görünmeyen varlıklar dua ediyorlar, hayrına dua ediyorlar. İnsan bilmez ama denizdeki balık kendisine dua ediyor. Allah yolunda, ilim öğrenmeye gittiği zaman veyahut Allah yolunda, ilim öğrettiği zaman. Böyle öğretilmesi gereken hayırlı, faydalı dini ilmi öğretmeyene de, her şey lanet ediyor, her varlık lanet ediyor, hatta denizdeki balıklar, hatta havadaki kuşlar bile.

İlmi saklamak uygun değil, söylemek lazım. Amma ehline söylemek lazım. Ehil olamayanaya söylememek lazım. İlmin ehli; ilmi hayra

kullanacak iyi niyet insanlardır. İlmin öğretilmeyeceği kimseler de ilmi öğrenince onu kötü yolda kullanacak olan kimselerdir. İlmin öğretilmeyeceği kimselere bilgiyi vermek, domuzun boynuna gerdanlık takmaktır diye geçiyor hadîs-i şerîflerde. İlmin ehli olan, öğrendiği zaman insanlara faydalı olacağı belli olan kimseye de ilmi öğretmemek çok büyük suç oluyor. Onu öğretmeyen âlim çok büyük günaha giriyor. Sahâbe-i kirâm rıdvânullahi aleyhim ecmâin, umumiyetle, Peygamber Efendimizden duydukları hadîs-i şerîfleri, belki birkaç sözünü, harfini yanlış söylerim de günaha girerim diye söylememeyi tercih etmişler. Çok şeyler görmüşler Resûlullah'tan, çok şeyler duymuşlar. Amma söylemekten çekinmişler. Çünkü tam belki nakledemezsem vebal altında kalırım, Resûlullah'a onun maksadının dışında bir sözü sanki söylemiş gibi nakletmiş olurum, bu da günah olur diye söylememişler. Bazısı da söylememiş söylememiş, ömrünün sonuna doğru korku gelmiş bu gibi hadîs-i şerîfleri duyduğu için. Yani bildiği ilmi söylemeyen kimseye Allah'ın cezası çok büyük olacak diye, o zaman bildiği kadarıyla ihtiyatlı ihtiyatlı,

dikkatli dikkatli sözleri duyduklarını söylemişler. Söylemezdim ama bundan korktum da ondan söyledim. Söylemezsem Allah cezalandırır diye. İlmî, söylenecek ilmî söylemeyen kimse cehenneme atılacak, ateşten gemler ağzına vurulacak, öyle azaplandırılacak diye söylemişler.

a. Nemime ve Kovuculuğun İslam'daki Yeri ve Cezası

İkinci hadîs-i şerîf;

كَادَتِ النَّمِيمَةُ أَنْ تَكُونَ سِحْرًا

Kâdeti'n-nemîmetü en tekûne sihran.

Laf taşıyıp getirip götürmek. Ali'nin sözünü Veli'ye, Ahmet'in sözünü Mehmet'e, Hasan'ın sözünü Hüseyin'e laf taşımak. O sana şöyle dedi, o senin hakkında şöyle şöyle dedi ha! Sen yoktun toplantıda böyle böyle konuştu senin aleyhinde diyerek birisine laf taşımak. Birisinin söylediği sözü, ben duydum falanca senin hakkında şöyle söylüyor diye laf taşımak, çok günah, büyük günah. Çünkü o söylenen sözden, söyleyenle hakkında konuşulan kimse-nin arası gerginleşiyor. Vay demek ki o toplantıda o bana böyle söylemiş ha, o görür, ben de

ona gösteririm, ben zaten onu ben gözüm hiç tutmamıştı falan, hadi iki kişinin arası bozuluyor.

Buna Türkçe’de kovuculuk derlerler, kovuculuk, kovuculuk derler. Arapça’da nemmamlık derler, nemime derler, bunu yapan insana da nemman derler. Sır saklayamıyor. Senden duyduğunu ona, ondan duyduğunu sana, böyle dedikoducu, laf taşıyıcı adam. Ondan dolayı birçok kötülüklere, zararlara sebep oluyor. Hatta adamın karısını dövmesine sebep oluyor. Hatta karısını boşamasına sebep oluyor. A! Ben senin karını dün çarşıda falancayla gezerken gördüm falan. Sormadan, dinlemeden falan vay benim karı benim iznim olmadan çarşıya pazara mı çıktı, bilmem ne falan, eve gidince ben ona gösteririm. Hasılı nemime işte bu nemmamlık, laf taşıyıcılık, kovuculuk, çok günah. Bu sanki sihir kadar haram. Sihir gibi oldu, sihir seviyesine gelir gibi oldu buyuruyor Peygamber Efendimiz. Sihir biliyorsanız büyük günahlardan birisi İslam’da. Yedi büyük günahdan biriside sihir yapmak. Sihirbaza gitmek, kahine gitmek, falcıya gitmek, büyücüye gitmek, sihir, büyü, fal bilmem ne, bunların hepsi haram İslam’da. İşte bu haram

şey gibi, laf taşıyıcılık da o kadar kötü bir şey. Neredeyse onun seviyesine gele yazdı, gele yazdı derler, bizim taraflarda bir şey, öle yazdım, neredeyse ölecektim manasında. Bu kâde, Arapça'da o manaya geliyor.

Yine aynı fiil aşağıda geçmiş;

كَادَ الْحَلِيمُ أَنْ يَكُونَ نَبِيًّا

Kâde'l-halîmü en yekûne nebiyyen.

Hilm sahibi, yumuşak huylu insan, neredeyse Peygamber derecesine çıkı verecek gibi oldu. Peygamber seviyesine çıkacak gibi ola yazdı, neredeyse çıkacaktı. Halimlik de çok kıymetli bir şey. Kızılacak yerde kızmamak, sakın sakın durmak, düşünmek, akıl mantık neyi gerektiriyorsa onu yapmak. Bu da çok kıymetli bir sıfat İslam'da.

Bunun zıttı, acelecilik, kızgınlık, gazaplılık, öfkeli, öfkelenmek, öfkelenivermek sinirlenmek, tutamamak kendisini bu da çok kötü, sinirlilik çok kötü.

Adamın birisi Peygamber sallallahu aleyhi vessellem Efendimizden nasihat istedi. Ya Resûlullah bana nasihat eyle. Efendimiz kısaca nasihat mı istiyorsun? Kısaca dedi ki;

La tagadab.

Gazaplanma. Dedi ya Resûllullah bir daha nasihat et, la taratap, gazaplanma sinirlenme, Ya Resûllullah bir daha nasihat et.

La tagadab. Gazaplanma.

Üç defa böyle söyledi. Demek ki adamcağızın o nasihate çok ihtiyacı vardı. Demek ki sinirleniveriyordu, demek ki sinirlenince ne kadar hatalar da işliyordu.

La tagadab. Dedi.

Sinirlenmemekte; aklını, dengesini, mantığını kaybetmemede halimlik. Bu da çok kıymetli. Çok güzel bir sıfat Allah cümlemize ih-san eylesin. Sinirlenmeyip, kızmayıp, sakin sakin olayı değerlendirip, yumuşak bir şekilde çözümlenmeyi Allah nasip etsin.

b. Kıyamet Gününde Kur'an'ın Rahman'dan Dinlenişi

كَأَدَّ الْخَلْقُ لَمْ يَسْمَعُوا الْقُرْآنَ حِينَ يَسْمَعُونَهُ
مِنَ الرَّحْمَنِ يَتْلُوهُ عَلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Kâde'l-halku lem yesme'u'l-kur'âne hîne yesme'ûnehû mine'r-rahmâni yetlûhü 'aleyhim yevme'l-kıyâmeti.

Bu da *kâde* ile geçen hadîs-i şerîflerden birisi. Şöyle olacak gibi oldu, ola yazdı, neredeyse o derece olacak gibi. *Kâde'l-halku. Mahlûkat, insanlar. Lem yesme'u'l-kur'âne.* Neredeyse hiç işitmemişler gibi olacaklar. *Hîne yesme'ûnehû mine'r-rahmâni. Lem yesme'u'l Kur'an.* Kur'an'ı hiç işitmemiş gibi olacaklar Rahmandan kıyamet günü dinledikleri zaman. Allahu Teâlâ Hazretleri cennette kullarına hitap edecek. Bu hitabın lezzetine doyum olmayacak.

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ

Selâmün kavlen min rabbi'r-rahîmin.
(36/Yâsîn 58)

Selam edecek kullarına, rahmanın konuşmasından, selâmından büyük lezzet olmayacak ve Allahu Teâlâ Hazretleri Kur'an'ı Kerîm'i okuyacak kendisi celle celalûhu rabbel âlemin tebarake ve teâlâ hazretleri. Kur'an'ı Kerîm'i okuyacak. Öyle bir zevkle dinleyecekler ki, o kadar hoş olacak ki, Rahman'dan dinlemek

Kur'an'ı Kerîm'i, o kadar güzel, o kadar tatlı, o kadar mest edici olacak ki, sanki Kur'an'ı hiç işitmemişler gibi olacaklar, insanlar o zaman onu duyunca.

Vay be! Aman! Böyle bayılacaklar, böyle mest olacaklar, sermest olacaklar. Kur'an'ı Kerîm'i Allahu Teâlâ Hazretlerinin bizzat Cenâb-ı Zât-ı kibriyasından duydukları işittikleri zaman. Allahu Teâlâ Hazretleri bizi bi gayri hisab, azaba, gazaba uğramadan, hesaba çekilmeden, mahşer halkına mahcup olmadan, mizanın başında terlemeden, defterler açılıp günahlar ortaya dökülmeden, hemen şöyle iltimaslı tarafından, hesaba çekilmeden cennete girenlerden eylesin. Cennet içeri cemali görenlerden eylesin. Selâmına nail olanlardan eylesin. Kur'an'ı Kerîm'i de ondan şu kulaklarımıza duymak nasip eylesin.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü